N°. 96. 1845.

BREDASCHE COURANT.

STAAT- LETTERKUNDIG EN WETENSCHAPPELIJK

NIEUWS- BLAD.

Donderdag 14 Augustus.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 11den Augustus.

H. K. H. de Prinses *van Saksen-Coburg-Gotha* is eergisteren op het kasteel Eu voorspoedig bevallen van een' Prins.

— De hertog *van Aumale* heeft het kasteel van Belfort betrokken om in de nabijheid der troepen te wezen die aldaar in den omtrek in een kamp worden vereenigd.

— Door den heer *Mulot* is aan den Minister van binnenlandsche zaken toestemming verzocht, tot het doen graven van eenen Artesiaanschen put in den Plantentuin te Parijs, tot op eene diepte van 800 à 850 ellen, om daardoor overvloedig springend en warm water te erlangen, ten einde de hokken der dieren en de broeikassen te verwarmen, openbare badplaatsen daar te stellen, en de gasthuizen *la Saléptrière* en *la Pitié* van water te voorzien.

— Het Parijssche blad *l'Univers*, dat in den geest der Jezuiten geschreven wordt, behelst onder dagteekening van den 9den Augustus het volgende:

» Op het oogenblik brengen de Jezuiten zelven te Parijs de maatregelen ten uitvoer, die de zeer eerw. vader hun generaal gemeend heeft hun te moeten voorschrijven. Deze opoffering, die de katholijken in droefheid dompelt, is niet genoegzaam, en de heer *Rossi* [de Fransche gezant te Rome] arbeidt er tegenwoordig aan om te verwerven wat de *Moniteur* en de minister van buitenlandsche zaken zich beroemd hadden, reeds verkregen te zijn. Dat de katholijken daarom het vertrouwen niet laten varen en geduldiglijk het einde van al die kuiperijen afwachten! De diplomatie voert zich, maar God leidt haar."

De Parijssche *Constitutionnel*, die lijnregt tegenovergestelde beginselen, als het straks genoemde blad huldigt, deelt dezelfde tijdingen in deze bewoordingen mede:

» Gisteren hebben de Parijssche Jezuiten de huizen, waar zij gemeenschappelijk woonden, verlaten. Zij hebben ieder afzonderlijk in woningen van bijzondere burgers hunnen intrek genomen. Men tracht [van de zijde der Fransche regering] van den Heiligen Stoel eene uitdrukkelijke verklaring met opzigt tot de Jezuiten te verkrijgen en te gelijker tijd een rondgaanden brief aan onze bisschoppen, om hun aan te bevelen van zich van inmenging in staatkundige vraagstukken te onthouden en hunnen tegenstand tegen de universiteit te matigen. Op die voorwaarden zou de regering concessien ten aanzien van hetgeen men de vrijheid van onderwijs noemt, beloven."

— Zoo ver de geheugenis gaat, heeft men hier te Parijs zulk een aanhoudenden regen niet gehad, als in de afgeloopene week. Tot ieders verrassing heeft het groen in de openbare tuinen dan ook eene frischheid bekomen als men zelden hier gewoon is te zien.

— Berigten uit Madrid van den 5den Augustus vermelden, dat de officiele courant het dekreet behelsde waarbij de grondbelasting van 300 millioenen realen, over de negen en veertig provincien der monarchy wordt verdeeld, en de zes eerste maanden reeds dadelijk invorderbaar worden verklaard.

De voormalige kapitein-generaal der Philippijnsche eilanden, de generaal *Alcala*, en de brigadier *Montero*, hebben bevel bekomen Madrid binnen 24 uren te verlaten.

De openbare fondsen waren rijzende; men schreef zulks toe aan de finantiele maatregelen van den heer *Mon*.

De *Pharé* van Bayonne van den 8sten Augustus, verzekert dat de volmaaktste rust te Barcelona en in geheel Katalonien heerscht. — De koningin zou den 16den St.-Sebastiaan verlaten om zich naar de wateren van Santa-Aquada te begeven, terwijl de infante *Louise* te St.-Sebastiaan zou blijven om er de zeebaden te gebruiken. De koningin zou den 26sten te Pampeluna zijn, alwaar de ontmoeting met de fransche Prinsen moet plaats hebben.

Een korps van omtrent 12000 man wordt in den omtrent dier stad verzameld, ten einde er door den generaal *Narvaez* in oogenschouw te worden genomen.

— Ter beurze van heden (11 *Augustus*) was de fondsnotering: 5 pCt. 121,80; 3 pCt. 84,15; Rom. L. 104½.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 10den Augustus.

Men meldt uit Bonn, van gisteren, dat die stad steeds een meer en meer feestelijk aanzien krijgt. Medewerkenden en deelnemenden aan het feest voor *Beethoven*, vloeijen van alle zijden derwaarts te zamen. De repetitien onder leiding van *Spohr* en *Liszt*, worden met goed gevolg voortgezet. Voor het eerst waren die in de feestzaal gehouden. Dit opzettelijk voor deze gelegenheid opgetrokken gebouw, is in den vorm eener basilisk, 200 voet lang en 75 voet breed, waarvan het middelschip 41 voet hoog is en door 26 zuilen gedragen word. Het inwendige, aan welks versiering men nog voortdurend arbeidt, maakt een' diepen indruk. Men is verwonderd, dat dit gebouw, het werk van naauwelijks een paar weken, zoo volmaakt en hecht is daargesteld. Met gouden letteren prijkt in den voorgevel het opschrift: *Beethoven's Feestzaal;* door de geestdrift en eendragt der burgeren van Bonn binnen elf dagen opgerigt, van 27 Julij tot 7 Augustus 1845.

Onder de reeds aangekomen Nederlanders, telt men de heeren *Verhulst* en *Franco-Mendes*. De heer *Jules Janin* is uit Parijs vertrokken, om eene beschrijving van het feest te vervaardigen.

— Op het zangerfeest te Wurzburg heeft den 4 dezer, des namiddags van 1 tot 9 uren, de intogt plaats gehad van ongeveer 100 Duitsche zangvereenigingen, bestaande te zamen uit 1900 zangers, uit alle oorden van Duitschland bijeengekomen.

— Z. M. de Keizer van Oostenrijk heeft een besluit genomen, bepalende, dat van nu aan tot aan het jaar 1850, geene nieuwe concessien tot het aanleggen van spoorwegen aan particuliere vereenigingen zullen gegeven worden.

ENGELAND.

LONDEN, den 10den Augustus.

De zittingen van het parlement zijn den 9den dezer door de Koningin met de volgende aanspraak gesloten geworden:

Mijlords en Heeren!

» Het is mij aangenaam dat de stand der werkzaamheden mij in staat stelt u te ontslaan van uwe verdere bijwoning der zittingen.

» Bij het sluiten van deze werkzame zitting moet ik u mijnen warmen dank betuigen voor den ijver, waarmede gij zoo menig onderwerp van algemeen belang hebt in overweging genomen.

» Ik heb gereedelijk mijne goedkeuring gehecht aan de wetten, die gij mij hebt aangeboden, tot vermindering der invoerregten op onderscheidene artikelen en tot het uit den weg ruimen van beperkingen tot de vrije aanwending van kapitalen in onderscheidene takken van ons fabrijkwezen.

» De verlaging van regten zal noodwendig eene vermindering in de inkomsten te weeg brengen; ik vertrouw echter, dat de gevolgen daarvan, door het aanmoedigen van handelsondernemingen en het uitbreiden van middelen van consumtie, later zullen bewijzen eene rijkelijke vergoeding op te leveren voor een tijdelijk verlies.

» Ik heb met genoegen ondervonden, dat gij met onafgebroken ijver uwe aandacht hebt verleend aan de maatregelen, die ik in het begin dezer zitting aan uwe overweging heb onderworpen, strekkende tot verbetering en uitbreiding van het akademisch onderwijs in Ierland.

» Gij moogt u verlaten op mijn genomen besluit om die maatregelen ten uitvoer te leggen op eene wijze, het meest geschikt

om jegens de door u goedgekeurde instellingen vertrouwen in te boezemen, en om aan uwe ernstige begeerte tot bevordering van de welvaart in dat gedeelte mijner Staten gevolg te geven.

» Bij voortduring ontvang ik de verzekering der vriendschappelijke gezindheid van alle vreemde mogendheden jegens dit land.

» De overeenkomst, die ik onlangs getroffen heb met den Koning der Franschen, tot onderdrukking van den slavenhandel, zal, zoo ik vertrouw, door het te weeg brengen van eene hartelijke en krachtdadige medewerking van beide magten, een beter vooruitzigt openen dan tot nu toe bestond, op een volkomen goeden uitslag in het bereiken van een doel, waarvoor dit land reeds zoo menige opoffering zich heeft getroost.

» *Mijne Heeren van het Huis der Gemeenten!*

» Ik dank u voor de welwillendheid, waarmede gij de middelen voor de dienst van het loopende jaar hebt goedgekeurd.

» *Mijlords en Heeren!*

» Bij den terugkeer naar uwe verschillende graafschappen, zullen pligten op u rusten, niet minder belangrijk dan die, van welker vervulling ik u nu ontsla.

» Ik ben verzekerd dat gij door uwen invloed en door uw voorbeeld dien geest van getrouwheid en tevredenheid zult bevorderen en bevestigen, dien gij door het gansche land heerschende zult vinden.

» Bij het vervullen van de betrekkingen, die tot bevordering van de algemeene welvaart aan u zijn toevertrouwd, kunt gij op mijne hartelijke medewerking rekenen, en ik smeek den zegen van de Goddelijke Voorzienigheid af op onze vereenigde pogingen, om de nijverheid aan te moedigen en het welzijn van mijn volk te bevorderen, en aan hetzelve die godsdienstige en zedelijke beginselen in te prenten, welke den zekersten grondslag uitmaken van onze veiligheid en van ons geluk.”

Na den afloop der plegtige sluiting van de Parlementszittingen zijn de Koningin *Victoria* en de Prins *Albert* dadelijk uit Londen naar Woolwich vertrokken, om zich daar aan boord van het koninklijk stoomjagt *Victoria and Albert* in te schepen en de voorgenomene reis naar Duitschland te aanvaarden. H. M. en Z. K. H. worden op die reis onder anderen door den minister van buitenlandsche zaken, lord *Aberdeen*, en door lord *Liverpool* vergezeld. Een deel van het gevolg der Koningin heeft zich op de admiraliteits-stoomboot *Black Eagle* ingescheept, terwijl het stoomschip der koninklijke marine *Porcupine,* tot geleide van het Koninklijk jagt was aangewezen. Reeds vroeger waren uit de Theems twee andere koninklijke stoomschepen, met de equipages en hofbedienden der Koningin, naar Antwerpen op reis gegaan, waar deze twee schepen den 10den des voormiddags waren aangekomen.

Het koninklijk stoomjagt met de beide daarbij behoorende stoomschepen, is in den namiddag van den 9den de Theems afgezakt, doch heeft aan den mond dier rivier het anker geworpen en daar den nacht doorgebragt. Op Zondag des morgens ten vier heeft het koninklijk smaldeel de reis naar Antwergen voorgezet.

— Gisteren waren de 3 pCt. gec. 99¹/₈; de gered. 99⁵/₈; Spanje 5 pCt. 27; dito 3 pCt. 38; Portugal 64⁷/₈; Mexico 36; Columbia, ex Venezuela 17¹/₂; Ned. 2¹/₂ pCt. 62³/₄; dito 4 pCt. 99³/₄.

BELGIE.

BRUSSEL, den 12den Augustus.

Zondag avond, omstreeks ten zes ure, is H. M. de Koningin van Engeland met haar gemaal en gevolg, aan boord van het koninklijk stoomjagt *Victoria and Albert* en door nog twee stoombooten vergezeld, op de Schelde voor Antwerpen aangekomen, onder het lossen van eereschoten uit de onderscheidene forten en van het kasteel, terwijl eene menigte volks, in weerwil van het ongunstige weder, op de kade verzameld was. De vorstelijke personen met hun gevolg zijn echter aan boord gebleven, hebben zich eerst den volgenden (Maandag) morgen, ten half zeven ure, ontscheept en zijn dadelijk met eenen buitengewonen trein van 17 rijtuigen langs den spoorweg naar Mechelen vertrokken, alwaar zij kwart voor acht uren zijn aangekomen en door HH. MM. den Koning en Koningin der Belgen werden opgewacht en begroet. Laatstgenoemden hebben plaats genomen in het rijtuig waarin Koningin *Victoria* en Prins *Albert* zich bevonden, en gemeenschappelijk is daarop de togt over Leuven, Thienen en Luik, naar Verviers voortgezet, waar de trein kwartier over twaalf uren is aangekomen en de vorstelijke personen, na een half uur vertroevens, van elkander gescheiden zijn, zijnde HH. MM. de Koning en Koningin ten vijf ure op het kasteel van Laeken teruggekeerd.

»De buitengewone trein, zegt een der Brusselsche dagbladen, onder dagteekening van den 11den, zal dezen namiddag ten een ure te Herbesthal aankomen, waar Z. K. H. de Prins van Pruissen HH. MM. ontvangen en die vervolgens tot Aken geleiden zal.

»De Koning van Pruissen is in den namiddag van den 11den te Aken aangekomen en bij den regerings-president afgestapt. Z. M. heeft den wensch te kennen gegeven, om zonder eenige feestelijkheid ontvangen te worden, doch om daarentegen aan de doorluchtige vreemdelingen, die Z. M. aan het station van den Rhijnspoorweg zou gaan verwelkomen, alle eer te bewijzen. De Koning zou daarbij door al de hooge ambtenaren der provincie, sommige vreemde gezanten en het stedelijk bestuur van Aken vergezeld worden. Aan het stationshuis zouden een aantal meisjes uit de aanzienlijkste geslachten van Aken, allen in het wit gekleed, aan Koningin *Victoria* bloemen aanbieden.

»De Koningin van Engeland en de Koning van Pruissen zullen zich te Aken dadelijk naar het huis van den tweeden burgemeester, den heer *Nelissen,* begeven, waar hun een prachtig ontbijt zal worden aangeboden. Na vervolgens de merkwaardigheden der stad te hebben bezigtigd, zal de Koning met eenen buitengewonen spoortrein naar Keulen vertrekken. Van Keulen zullen HH. MM. zich naar Brühl begeven, waar de Koningin van Pruissen, Koningin *Victoria* ontvangen zal. Het Koninklijk gezelschap zal den nacht te Brühl doorbrengen, en zich den volgenden dag (Dingsdag den 12den) naar den Stolzenfels begeven, tenzij door hetzelve de uitnoodiging wordt aangenomen om dien dag het inwijdingsfeest van *Beethovens* gedenkteeken te Bonn te gaan bijwonen. Men vleit zich te Bonn met dit laatste, en het bedoelde feest is dien ten gevolge op den 12den verzet.”

De koning en koningin vertrekken morgen ochtend met een buitengewonen spoortrein naar Aken.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 13den Augustus.

Met genoegen kunnen wij berigten, dat bij het gezelschap Handboogschutters, onder de zinspreuk *de Eendragt*, gevestigd op het Speelhuis onder Teteringen bij Breda, op Maandag den 11. dezer het koningsschot geschoten is door den zeer geachten Directeur, den Heer *van Aaken*, bierbrouwer te dezer stede.

— Bij besluit van 10 Augustus jl., n°. 106, heeft Zijne Majesteit tot ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw benoemd den heer *A. Vrolik*, inspecteur-essaijeur-generaal van de munt.

— Bij Zijner Majesteits besluit van den 10den Augustus 1845 is benoemd tot president der arrondissements-regtbank te Arnhem, mr. *G. J. IJssel de Schepper*.

— Z. M. de Koning is gisteren middag omstreeks 1 ure, met een' extra spoortrein naar Amsterdam vertrokken, zich naar Soestdijk begevende.

— Naar men verneemt, is dezer dagen door eene geheel nationale naamlooze maatschappij, bij de Regering aanvraag gedaan om concessie tot het aanleggen van eenen spoorweg van af het entrepôtdok te Amsterdam, over Amersfoort naar Deventer, met eenen zijtak over Nykerk, Harderwijk, Elburg en Hattem naar Zwolle, welke spoorweg den naam *de groote vereeniging* zou dragen.

— Naar wij thans stellig vernemen, zullen de 1ste, 2de en 3de kompagniën van het 1ste regiment artillerie, te Nijmegen in garnizoen, den 1sten October naar Venlo marcheren, om alsdan uit te maken drie batterijen ligte veld-artillerie, onder bevel van den HEd. G. heer Majoor *van Rijneveld*. De tegenwoordige 4de kompagnie van dit regiment, bestemd om eventueel op te treden als contingent voor het hertogdom Limburg, tot het Duitsche Bondsleger, zal van af den 1sten October de 5de kompagnie van het 2de regement artillerie uitmaken en naar Breda marcheren.

In plaats dezer vier kompagnien, zullen twee kompagnien vesting-artillerie van Venlo te Nijmegen komen.

— Gisteren is te Amsterdam de 61ste jaarlijksche Algemeene Vergadering der Maatschappij *tot Nut van 't Algemeen* gehouden geworden. De WelEerw. heer *Wildschut*, lid van het hoofdbestuur, trad als voorzitter op in plaats van den WelEerw. heer *van Gilse*, die door ongesteldheid verhinderd was geworden, en hield eene toespraak, welke voornamelijk de strekking had om de Afgevaardigden der Departementen tot eene werkzame en ijverige behartiging van de belangen der Maatschappij, vooral uit hoofde van den geest der eeuw, naar de behoefte des tijds, op te wekken. — Uit het daarop door den secretaris voorgedragen verslag bleek, dat de Maatschappij, niet alleen door uitbreiding van grondgebied, maar ook in belangrijkheid van invloed had toegenomen; de vermindering van afdeelingen was niet noemenswaardig, daarentegen waren er 13 nieuwe bijgekomen, zoodat er thans 269 afdeelingen bestaan en het getal der leden 13,821 bedraagt. In het personeel van het hoofdbestuur waren in plaats van de aftredende heeren *S. Mulder* en *Boeke*, de heeren Mrs. *H. Beijerman* en *D. A. Portielje* gekozen, die deze keuzen hebben aangenomen, terwijl de

heer *Beijerman* tot voorzitter voor het volgend jaar is benoemd. Uit dit verslag bleek voorts, dat de nieuwe wetten weinig of geene bezwaren hadden gevonden, dat het hoofdbestuur zich steeds bezig hield met de bevordering der gijmnastie, dat aan 135 personen, wegens edelmoedige bedrijven eereblijken waren toegekend, dat de leesbibliotheden sterk toenamen, dat de pogingen tot afschaffing van den sterken drank goede vruchten begonnen te dragen. Vervolgens werd tot het aanhooren van onderscheidene verslagen overgegaan.

Eergisteren is ook te Amsterdam de 28ste jaarlijksche vergadering van de vereeniging ter bevordering van de belangen des boekhandels gehouden.

— De electro-magnetische telegraaf, door den heer *Wenckebach*, aan den ijzeren weg tusschen Haarlem en Amsterdam vervaardigd, is sedert eenige dagen in werking. Eenige bekwame schaakspelers, te Amsterdam en te Haarlem, hebben door middel van denzelven, eene schaakpartij uitgespeeld, bij welke, na 54 zetten, de overwinning onbeslist is gebleven.

— Uit Rotterdam wordt van den 11 gemeld: »Heden ontvangen wij uit Delft de tijding, dat gisteren tusschen twee en drie uren in den namiddag, aldaar is overleden de zich noemende hertog *van Normandye*; volgens beweren, tweede en eenige overgeblevene zoon van den ongelukkigen Koning van Frankrijk, *Lodewijk XVI*.

»Volgens zijne opgave, was hij in 1792 uit de gevangenis du Temple door iemand gered, die hem gedurende eenigen tijd bij zich gehouden en het gerucht van zijnen dood had verspreid. Later heeft hij in Duitschland rondgezworven en zich op de mechanica toegelegd. Daarna begaf hij zich naar Engeland, waar hij uitgebreide ateliers had, tot het doen van pyrotechnieke proeven en de toepassing daarvan op de krijgswapenen.

»Van zijne uitvindingen deed hij daar, onder toezigt van een artillerie-comité, onderscheidene proeven, die met een gunstig gevolg werden bekroond. In den loop van den afgeloopen winter stak hij naar herwaarts over, en vertoefde geruimen tijd hier ter stede. Hij trad met ons gouvernement in onderhandeling wegens het afstaan van het geheim zijner uitvindingen. Onderscheiden proeven werden door hem nabij Breda genomen. Thans bevond hij zich te Delft, om daar verder werkzaam te zijn in het bewijzen der voortreffelijkheid van dezelve.

»Hij was ruim 60 jaren oud. Zijne gelijkenis met de portretten van *Lodewijk XVI* was verwonderlijk; het Bourbonsche type lag op zijn gelaat en in zijne gestalte uitgedrukt.

»Wij willen in geen onderzoek treden over zijne identiteit met den persoon dien hij voorgaf te zijn. Wij weten alleen, dat hij herhaaldelijk heeft blootgestaan aan meer dan eenen moordaanslag, de laatste nog te Londen, in Januarij jl., terwijl hij in zijn atelier bezig was; doch hetzij hij werkelijk de persoon is dien hij voorgaf (hetgeen de geschiedenis eenmaal welligt zal opklaren), hetzij hij die niet was, en hij alleen heeft moeten dienen, om de belangen van zekere partij te bevorderen, zooveel is zeker, dat wij niet kunnen geloven, dat bij hem kwade trouw heeft geheerscht. Hij was overtuigt, dat hij de persoon was, dien hij voorgaf te zijn. Ieder die hem heeft gezien en met hem in aanraking is geweest, zal gereedelijk bekennen, dat bij dien eenvoudigen, maar zoo open gelaat, geen bedrog kon schuilen."

— Te 's Bosch heeft in den namiddag van den 10den een droevig ongeluk plaats gehad. De wachtmeester *T.*, van het 2de eskadron lansiers, een pistool, dat hij meende niet geladen te zijn, voor de derde maal aftrekkende en op zich-zelven gerigt hebbende, zonk plotseling doodelijk getroffen neder en gaf na eenige oogenblikken den geest.

Ook hier heeft gisteren het ongeluk plaats gehad dat een kanonnier van het 2de regiment artillerie alhier in garnizoen, *J. de Wit* geheeten, wegens overtreding in de provoost aan de Ginnekenpoort moetende gebragt worden, zijnen geleider ontsnapte, de poort uitliep en vervolgens in de vestinggracht sprong, waar hij verdronk, voor dat men hem bijstand had kunnen toebrengen.

— Te Oosterhout is in den nacht van den 9den op den 10den Augustus brand ontstaan in de Pottenbakkerij van *J. van Berchem*. Daar deze fabriek in de nabijheid van de kom der gemeente is gelegen en de brand in den beginne zeer hevig was, was men niet weinig voor de gevolgen beducht. Door de spoedig en ijverig aangewende middelen, heeft de brand echter geen verdere gevolgen gehad en is alleen de pottenbakkerij vernield geworden.

— Te 's Hage is den 11den op de Voldersgracht zeker persoon, *Danser*, in verzekerde bewaring genomen, die op onderscheidene plaatsen versch gesnoeide munt had uitgegeven.

— Uit Gorinchem schrijft men van den 11den dezer:

» Het afbreken van de nog bestaande gedeelten der Oude Kerk en het leggen der fundamenten voor de nieuw te bouwen Kerk, ten dienste der Hervormde gemeente alhier, is aanbesteed, geworden aan den heer *J. Galena*, van Amsterdam, voor eene som van *f* 16,580.

— Uit 's Bosch wordt de oorzaak der ziekte onder de aardappelen toegeschreven aan eene dauw, die des nachts op de aarde nederdaalt, en de verrotting aan de losse planten, vooral aan de aardappelen mededeelt. Men had des morgens vroeg de planten met eene stof bedekt gevonden die veel van meelstof had; de bladeren slurpten deze stof in, waaruit eene besmetting ontstond welke zich snel aan de geheele plant mededeelt. Aan de wilgenboomen en snijbonen werden dezelfde verschijnselen waargenomen. — Tegen de bewering dat de kwaal zou ontstaan uit den ouderdom der aardappelen, en dus alleen door herzaaijing zou te verhelpen zijn, wordt aangemerkt, dat aardappelen die slechts vier jaren productie tellen, evenmin verschoond zijn gebleven als de anderen."

— In de *Gorinchemsche Courant* leest men daarentegen:

»Het reeds sedert eenigen tijd geopperde gevoelen van den inzender, namelijk, dat de grondoorzaak der heerschende aardappelziekte, voortkomt uit de zieke pootaardappelen, die in het voorjaar gezet zijn, wordt thans bevestigd; aangezien alhier in den omtrek waargenomen is, dat aardappelen die van voorleden jaar zijn overgebleven, in een kelder uitgeschoten zijn en nieuwe vruchten hebben voortgebragt, die bij onderzoek aan dezelfde ziekte lijden, als die, welke dit jaar gewassen zijn; de beweringen van dezulken, alsof de ziekte was veroorzaakt door het vochtige weder, de vele dauw, mist en geëlectriseerde regenbuijen, vervallen hierdoor toch, aangezien door geen hunner proeven die gevoelens zijn bevestigd.

»Het ware te wenschen dat een middel werde aan de hand gegeven, om te ontdekken, of de aardappelen, welke het volgend jaar gepoot zullen worden, ziek zijn of niet; daar hierdoor de thans bestaande ziekte zoo niet uitgeroeid, dan toch zeer beperkt zoude worden."

— In de *Utrechtsche Courant* vindt men eene teregtwijzing van het door andere bladen gegeven berigt, » dat namelijk de ziekte onder de aardappelen niet anders was dan eene sterke ontwikkeling der *kryptogames*, hetwelk niet anders waren dan met het oog niet waar te nemen insecten." Gezegde *kryptogamen* nu, waren geen insecten, maar planten, en die welke in den zieken aardappel gevonden worden, behoorden tot de afdeeling der zwammen, waartoe ook bijv. de gewone schimmel behoort.

— Uit Groningen schrijft men, dat de ziekte onder de aardappelen zich daar hand over hand en met groote snelheid uitbreidt. De aanhoudende regen, gepaard met het gure weder, baarde ook gegronde bezorgdheid voor den oogst, waarmede men nog op verre na niet gereed was.

— De *Leeuwarder Courant* behelst het volgend ingezonden stuk:

»De ziekte onder de Aardappelen door de lucht ontwikkeld, verspreidt zich zeker door besmetting.

»Hoe! wanneer met de aangetaste planten of liever de ziektestof kan dooden? even zoo als men de verspreiding der longziekte in deze provincie tot 3 maal toe, door het dooden van het aangetaste vee heeft belet.

»Ik ben alzoo van meening, ingeval van besmetting, de aangestoken aardappel-plant te begieten met van 25 tot 50 maal met water verdunt zwavelzuur (vitriool-olie).

»Dit zuur is ingevolge het voorschrift der Chemie, eene uitmuntende bemesting voor het land, de flesch kost slechts eenige stuivers, en zoo verdund kan men met de flesch wel eene zijd begieten, en stellig sterft hiervan het teeder voor het ongewapend oog onzigtbaar insect of plantje. Voor vuur in het hout bezig ik, op raad van den verdienstelijken *Uilkens*, reeds sedert lang en met het beste gevolg 8 maal verdund zwavel-zuur, waarmede ik den grond begiet en het hout bestrijk, terwijl ik door het laatste mij tevens vermeen te kunnen vrijwaren tegen de verspreiding van walgelijke insecten.

»Ik heb dus dit middel reeds met goed gevolg, zoo wel tegen planten als dieren welke nadeel kunnen veroorzaken, gebezigd, en zal het dus ook met het volste vertrouwen thans bezigen tegen de zoo noodlottige en zoo alom verspreidde ziekte onder de aardappelen."

Uittreksel van het Verslag door den heer Gouverneur en Gedeputeerde Staten aan de Provinciale Staten van dit gewest uitgebragt, in de zitting van den 2den dezer, nopens den staat der provincie Noord-Braband. Vervolg.

Krankzinnigen-huizen.

Ten vervolge op hetgeen wij in het vorige jaar vermeldden, kunnen wij thans aan U. E. G. A. berigten, dat het zinneloos-huis te 's Hertogenbosch, voorloopig is opgenomen onder de geneeskundige gestichten.

Van de resolutie van U. E. G. A., van den 10 Julij des voorledenen jaars, n°. 16, waarbij, onder de daarbij gestelde voorwaarden, een subsidie van *f* 25,000.00 is verleend, tot tegemoetkoming in de kosten, die vereischt worden voor de uitbreiding van dat gesticht en de inrigting van hetzelve tot een geneeskundig gesticht, is door ons mededeeling gedaan aan het stedelijk Bestuur van 's Hertogenbosch, met uitnoodiging dat hetzelve, zoo ook het kollegie van regenten over de Godshuizen te dier Stede, stellig zouden verklaren, dat de gestelde voorwaarden door hen voor zich als verbindend worden aangenomen, hetwelk dan ook door beide kollegien is geschied.

Nadat in het plan van herbouwing van het gesticht, eenige doelmatige verbeteringen zijn aangebragt, die de goedkeuring der hooge Regering hebben verkregen, is tot eene openbare aanbesteding van die werken, waarvan de kosten waren begroot op *f* 91,000.00, overgegaan, en zijn dezelve aangenomen voor de som van *f* 79,900.00.

Zoodra het gebouw overeenkomstig het nu gewijzigd plan, zal voltooid zijn, zal het gesticht, naar aanleiding van art. 2 der wet van den 29 Mei 1841 (*Staatsblad n°.* 20), definitief verklaard worden te zijn een geneeskundig gesticht voor krankzinnigen, waarvan wij voorshands de verzekering mogten bekomen.

Aan de bewaarplaats voor krankzinnigen, onder het bestuur van den heer *J. J. Rippens* te 's Hertogenbosch, is het toebrengen van eenige verbeteringen noodzakelijk geoordeeld geworden; daarmede is dan ook een aanvang gemaakt.

De bewaarplaats voor krankzinnigen te Boekel is in voldoenden staat bevonden, luidens de berigten, die van de opnemingen, naar aanleiding van art. 9 der wet van den 29 Mei 1841, (*Staatsblad n°.* 22) gedaan, zijn opgezonden.

Staat van het armwezen en de instellingen van weldadigheid, banken van leening, spaarbanken, enz.

De uitgaven der onderscheidene in dit Gewest aanwezige Godshuizen, met uitzondering van de zieken-gasthuizen, waarvan afzonderlijke melding wordt gemaakt, zoo ook onbegrepen 8 gestichten, waarvan de gevraagde inlichtingen niet zijn kunnen verkregen worden, bedroegen de som van *f* 90,686.56, en de middelen, waardoor in die uitgaven werd voorzien, de som van *f* 102,087.56⁵.

De bevolking dier gestichten, ten getalle van 502, moet aldus verdeeld worden: Oude lieden 252; gebrekkige 16; kinderen 234.

De uitgaven der bestaande gast- of ziekenhuizen hebben beloopen de som van *f* 48,161.89, en de inkomsten de som van *f* 49,207.06.

Het getal der verpleegden in die gestichten was 1,215, en dat der verpleegdagen 74,217.

Het getal der administratien van de huiszittende armen bedroeg 320, en wel in de Steden 31 en ten platten Lande 289; zijnde onder dat getal mede begrepen 56 administratiën, welke geene inlichtingen geleverd hebben.

Voor zoo verre de inlichtingen verkregen zijn, bedroegen de uitgaven de som van *f* 400,573.62, en wel *f* 37,416.09 voor onderhoud van gebouwen en verdere lasten, waarmede de eigendommen en inkomsten bezwaard zijn, en voor kosten van administratie, *f* 288,059.54⁵ voor onderhoud van allerlei aard, begrafeniskosten daaronder begrepen; *f* 3,387.72½ voor aflossing en renten van opgenomene gelden; *f* 68,333.74 voor belegging van gelden, hetzij op hypotheek, hetzij door aankoop van vaste goederen of effecten, hetzij op andere wijze en voor de op de aangekochte effecten verschenen en bijbetaalde renten; en eindelijk *f* 3,376.52 wegens verschillende uitgaven.

Het vervolg hierna.

KENNISGEVING.

De Griffier van het Kantongeregt te *Ginneken* en *Bavel*, brengt ter kennisse van de belanghebbenden, dat, met toestemming van Z. E. den Heere Minister van Justitie, te rekenen van den 15den dezer maand, de teregtzittingen van dat Geregt, tot behandeling van Burgelijke Zaken en die van Koophandel, zullen worden gehouden op Woensdag van elke week, des voordemiddags *tien ure*, op het Gemeentehuis te *Ginneken*; terwijl de zittingen tot behandeling van strafzaken, bij voortduring op Zaturdag van elke week, mede ten *tien ure* des voordemiddags, bepaald blijven.

GINNEKEN den 12 Augustus 1845.

P. A. VAN BLARKOM.

GRAANPRIJZEN.

AMSTERDAM, 12 Augustus.

TARWE en ROGGE, weder met veel handel hooger verkocht: in entrepôt 128 ℔ b. Pools. Tarwe *f* 305; 130 ℔ dito *f* 315. Voorts in consumptie: 128 ℔ b. Pools. *f* 335; 125, 126 ℔ dito *f* 325, 328; 127, 129 ℔ dito *f* 328, 332; 129 ℔ p. roode Silez. *f* 334; 125 ℔ n. Zeeuws. *f* 260.

ROGGE. 118 ℔ Arch. *f* 213; in entrep.; 119 ℔ Pruiss. *f* 217 in entrep. 117, 118, 119, 120, 121, 123 ℔ dito *f* 212, 217, 220, 223, 226, 228; 125 ℔ Rostock. *f* 230; 118 ℔ Stettin *f* 210.

GARST *f* 5.— hooger: 111 ℔ Rost. *f* 195.

HAVER, ook hooger verkocht: 79 ℔ p. Voer *f* 115; 90 ℔ dikke *f* 130; 80 ℔ fijne *f* 120.

KOFFIJ. De markt heeft in de laatste acht dagen bij vrij levendigen handel hare vooruitgaande beweging ten volle gesouteneerd: Cheribon 27 *c.*; groenachtig $27\frac{1}{2}$; blank 28, $28\frac{1}{2}$; geelachtig 29 à 30; geel 31 à 32; hooggeel 33 à 40; Sumatra $18\frac{1}{2}$; 2de soort $17\frac{1}{2}$, 18; Brazilie 18 à 25; Domingo $21\frac{1}{2}$ à 25.

RIJST. Carolina *f* 25; ongepelde Java $16\frac{1}{2}$; gepelde Java *f* 18 à *f* 22.

GERAFFINEERDE SUIKER. Weinig verandering: ord. sec. Melis *f* 45—; goed dito *f* 46 à 47; mooi *f* 48 à 49; Stoommelis n. kw. van *f* 48 à 53; Stroop *f* 21; stoom dito *f* 19.

THEE, niets omgegaan.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (12 *Augustus*) waren de fondsen genoteerd: Ned. $2\frac{1}{2}$ pCt. 64; 3 pCt. $77\frac{1}{2}$; 4 pCt. $100\frac{7}{8}$; O. Ind. Leening 4 pCt. $100\frac{3}{4}$; Amort.-Syndik. $4\frac{1}{2}$ pCt. $100\frac{1}{8}$; $3\frac{1}{2}$ pCt. $93\frac{7}{8}$; Handelm. $169\frac{7}{8}$; Aand. Rijn Spoorw. $116\frac{3}{4}$; Holl. Spoorweg 130; Spanje $23\frac{15}{16}$; Onbep. Stukk. $22\frac{5}{8}$; 3 pCt. Binnenl. à 6/m. $31\frac{1}{16}$; dito Kl. St. 32; Coupons Ardoins $23\frac{15}{16}$; Passive $7\frac{3}{16}$; Portug. 3 pCt. te Lond. $66\frac{1}{2}$; Rusland $108\frac{7}{8}$; 4 pCt. bij *Hope* $94\frac{1}{4}$; Id. bij *Stiegl.* $92\frac{13}{16}$; Polen $87\frac{1}{4}$; Aand. van 500 fl. 155; Amerika Bankact. $6\frac{3}{4}$.

Advertentiën.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.